

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 12 december 2007

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om idrott och fysisk bildning på idrottsforum.org

Det sägs att man redan på 1880-talet inom amerikansk collegeidrott anställde coacher som komplement till managers. 125 år senare spelar coacher en betydelsefull roll i de stora lagidrotterna, och i klubbtag som till exempel Sven-Göran Erikssons Manchester City FC finns två "team coaches", en målvaktscoach, en "fitness & conditioning coach" och en "conditioning coach". Ett annat tecken på vikten av bra coaching inom idrotten är den omfattande forskning som finns på området, och den rikhaltiga litteratur som publiceras. Amazon.co.uk har närmare 500 titlar på temat idrottscoaching utgivna sedan 2000 och fortfarande i tryck. Ett av de senare tillskotten till den vetenskapliga coachingbokhyllan är antologin *The Sports Coach as Educator: Re-conceptualising Sports Coaching* (Routledge), sammanställd av Robyn L. Jones, flitig coachingforskare vid School of Sport, University of Wales Institute i Cardiff. Claes Annerstedt har läst Jones' nya bok, som inrymmer bidrag av några av världens främsta på området, och han finner att man argumenterar väl för det ärende som uttrycks i titeln: coachen ska ses som undervisare, och bör också utbildas med det som mål. Dessvärre gör man det på bekostnad av andra aspekter av coachens roll, men inte med värre följder än att studierektor Annerstedt avser att inkludera boken i kurslitteraturen på sport management-programmet på Idrottshögskolan i Göteborg.

Idrottscoachen som pedagog

Claes Annerstedt

Idrottshögskolan, Göteborgs universitet

Robyn L. Jones (red)

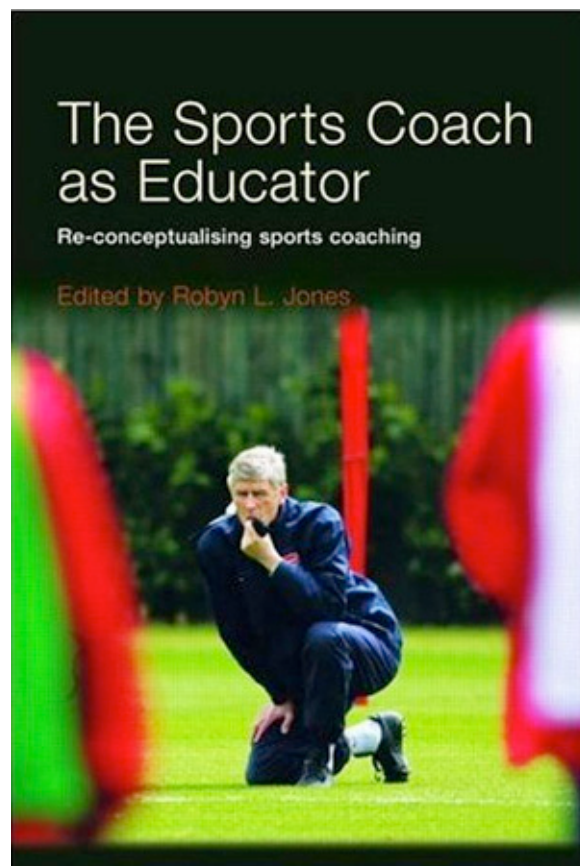
The Sports Coach as Educator: Re-conceptualising Sports Coaching

185 sidor, hft.

Abingdon, Oxon: Routledge 2006

ISBN 978-0-415-36760-8

Att idrottscoaching först och främst handlar om undervisning är den tes som genomgående drivs i en nytutkommen antologi med titeln *The Sports Coach as Educator. Re-conceptualising sports coaching*. Bokens elva kapitel är skrivna av flera av de mest framstående och produktiva forskarna inom coachingområdet, vilket borgar för god vetenskaplig förankring. Bland författarna märks exempelvis Robyn Jones, Paul Potrac, Chris Cushion, Wade Gilbert, Pierre Trudel, Dawn Penney och Tania Cassidy. Författarna har med ett undantag engelska som modersmål och verkar vid universitet i England, Wales, Nya Zeeland, Australien, Kanada, USA och Belgien. Genom att författarna kommer från flera olika länder så har boken inte som så många andra böcker inom kunskapsområdet en tydlig slagsida åt ett visst perspektiv med exempel enbart hämtade från en kultursfär.

Syftet med föreliggande bok är att vidga föreställningarna om coachingrollen och att i förlängningen bidra till utvecklingen av utbildningar på coachingområdet. I boken argumenteras genomgående för att coachens roll i första hand är att vara undervisare och att få följarna att utvecklas och växa både som människor och idrottsutövare. Likheterna med andra former av undervisning, t ex lärarens roll i en skolklass, är slående menar författarna och hävdar därmed att coaching och därtill kopplade utbildningar kan hämta mycket näring från pedagogisk forskning. I linje med denna tes argumenterar de för att utbildningsprogram inom idrottsledarskap bör struktureras och organiseras så att de främst utvecklar den pedagogiska och didaktiska förmågan. I sin argumentation för detta synsätt hämtar författarna inspiration från undervisningsforskning och då främst sociokulturellt inriktad teoribildning. Det är också detta som utgör bokens röda tråd.

Boken är indelad i tre avsnitt där den första delen (kapitel 1-3), förutom en introduktion, innebär att läsaren förs in i coachens uppdrag som pedagog och att detta ställer specifika krav på dennes kompetens och på utbildningar som säger sig utveckla yrkeskompetens inom idrottsledarskap. I den andra delen (kapitel 4-7) problematiseras coachens roll ytterligare och mer explicit dennes roll som pedagog. Den tredje delen (kapitel 8-11) behandlar coachens roll i relation till utbildningar inom området och hur dessa på ett bättre sätt än idag skall kunna svara upp mot ställda krav på kvalitet och verklighetsanknytning. Det finns emellertid inga klara avgränsningar mellan de tre nämnda delarna, utan snarare är det så att de överlappar varandra och indelningen förefaller därmed onödig och konstlad.

Vem vänder sig boken då till? För det första vänder den sig till coacher som vill utveckla expertkunskap och bli de reflekterande praktiker som författarna talar om. Den vänder sig vidare till – och kanske främst till just denna grupp – studenter på olika utbildningar i coaching och sports management på såväl grund- som avancerad nivå. Boken kan också fungera som referens för den som forskar på idrottsledarskap genom att den har god vetenskaplig förankring och presenterar teoretiska perspektiv på coaching, vilka kan användas som verktyg vid analys av empiriska data.

Bokens innehåll har direkt relevans för praktiker och då menar jag främst coacher inom idrott som exempelvis vill integrera teori och praktik, eller som söker teoretisk förankring för sin egen praktiska verksamhet som coach och då främst på elitnivå. För att accentuera detta är kapitlen skrivna med ett läsarvänligt språk som tillåter att de begrepp och teorier som presenteras på ett enkelt sätt kan kopplas till praktisk verksamhet.

I boken görs försök att vidga den teoretiska lins genom vilken coachens roll och hur coacher förbereder sig kan betraktas. Den är, som nämnts, baserad på antagandet att kärnan i coaching utgörs av undervisning och lärande och hur coachen på en mängd olika sätt kan påverka, utveckla och förbättra utövarnas prestationer genom sitt agerande och sätt att vara och förhålla sig. Vidare betraktar man coaching som en aktivitet som primärt baseras på social interaktion och makt och där coacher, i likhet med lärare, ställs inför olika utmaningar och problem. Lösningarna är, menar man, beroende av kontextuella faktorer som behöver adresseras på "golvnivå".

Man betonar vidare betydelsen av att coacha holistiskt för att få ut den fulla potentialen hos varje utövare. Man ser exempelvis en tydlig skillnad mellan undervisning å ena sidan och instruktion och utövande å den andra. Att undervisning och socialt lärande hör ihop och inte kan separeras är en annan tes som drivs tydligt i boken. Man tar därmed avstånd från synsätt som söker förklara coaching i termer av modeller som på relativt oproblematiska sätt söker ringa in allt som coaching handlar om. Dessa modeller blir ofta instrumentella och förutsägbara och där orsak-verkan-förhållanden illustreras i förenklade förklaringsmodeller, utan att coaching framstår i all sin funktionella komplexitet.

Bokens värde ligger främst i att den problematiserar tankar om hur man bör betrakta vad coaching faktiskt handlar om. Man ifrågasätter och problematiserar vilken sorts kunskap coachen har och hur man kan utveckla det som är mest betydelsefullt i uppdraget som coach, nämligen att få människor att växa. Man önskar uppmuntra coacher och coachingutbildare att betrakta sig själva som teoretiker i motsats till enbart praktiker, och att de genom ett sådant synsätt blir mer medvetna om de underliggande antaganden som styr deras praktik och hur de därigenom kan utveckla sin coaching-kompetens ytterligare.

Traditionellt sett har forskning om coaching främst betraktat coachingmiljön som en plats där utövare lär sig och utvecklas, men nu fokuseras forskning också på hur coacherna själva utvecklas och medvetet kan utveckla sin egen professionella kompetens. I sitt sätt att argumentera för detta hämtar forskarna näring främst från det pedagogiska kunskapsområdet och mer specifikt främst från Schöns (1983) reflektionsbegrepp, Lave och Wengers (1991) tankar om coachers "community of practice" samt Vygotskys (1978) studier kring zoner av proximal utveckling (ZPD). Dessa tre perspektiv på lärande samt Berliners (1994) välkända 4-stegsmodell kring hur man utvecklas från novis till expert, utgör författarnas sätt att förstå varför vissa coacher är mera framgångsrika än andra och hur man skulle kunna utveckla coachingkompetens.

Mentorskap inom coaching är ett sätt som författarna lyfter fram som konstruktivt och de menar att här ges lämpliga förutsättningar till att utvecklas som coach. Nödvändiga "verktyg" inom mentorskap inkluderar understöd av olika slag (Vygotsky, 1978), tillgång till och vägledning genom legitimt perifert deltagande (Lave & Wenger, 1991) och en informerad reflektionsprocess (Schön, 1983) som hjälp för coachen att utveckla sin egen kunskap och förståelse för coachingprocessen och vad det innebär att coacha på ett framgångsrikt sätt.

Boken motsvarade mer än väl mina förväntningar och den ger nya infallsvinklar och perspektiv på coaching och inte minst hur akademiska utbildningar på coachingområdet kan integrera teori och praktik. Även om författarna förespråkar ett mer holistiskt synsätt på coaching och vad det innebär att coacha, så är det klart att det blir något av en paradox när man genomgående i boken pläderar för ett enda tydligt perspektiv, nämligen coachens roll som undervisare. Man behandlar exempelvis inte andra uppgifter som t ex coachens roll som organisatör med allt vad det innebär av ledning och styrning.

Detta hindrar emellertid inte att boken blir ett mycket värdefullt bidrag till förståelsen av coaching och vad som bör vara centralt i akademiska utbildningar i idrottsledarskap. Det gör ju inte heller det hela sämre att boken är väl förankrad rent teoretiskt, samtidigt som den här och var ger exempel från vardagsarbetet som coach. Boken bör utan tvekan finna en given plats som kurslitteratur inom högskoleutbildningar och då framför allt på kandidatnivå, men den skulle fungera bra även på mastersnivån. Vid Idrottshögskolan i Göteborg kommer vi att använda boken inom vår management-inriktning och då främst för våra andraårsstudenter med inriktning på coaching.

© **Claes Annerstedt 2007**

Köp boken från Adlibris.se

Kjøp boken fra Capris.no

Køb bogen fra eLounge.dk